

Lielähti–Ylöjärvi-raitiotien Soppeenmäen vaihtopysäkin suunnitteluratkaisun valinta

Kaupunginhallitus 11.05.2026 § 136
709/00.04.01/2021

Valmistelija: Kaupunkirakennejohtaja, kehityspäällikkö

Seloste ja perustelut: Ylöjärven ja Tampereen kaupunginhallitukset päättivät joulukuussa 2024 Lielähti–Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelman laatimiseen ryhtymisestä. Hankesuunnitelma on jatkoa Ylöjärven kaupunginvaltuuston ja Tampereen kaupunginhallituksen helmikuussa 2023 hyväksymään raitiotien tarkentavaan yleissuunnitelmaan. Tampereen Ratikan liikennöinti Hiedanrannan kautta Lentävänniemeen alkoi 7.1.2025. Lielähti–Ylöjärvi-raitiotien toteuttamiseen on varauduttu Lentävänniemen ratalinjan rakentamisen yhteydessä toteuttamalla Hiedanrannan keskusaukiolle valmiiksi ratavaihteet, jotka mahdollistavat raitioradan haaroittamisen Lielahden ja Ylöjärven suuntaan.

Lielähti–Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelman tavoitteena on tarkentaa raitiotien sijaintia, korkeusasemaa ja tilantarvetta katuympäristössä sekä suhteessa maankäyttöön, muihin liikennemuotoihin ja kunnallistekniikkaan. Hankesuunnitelmassa laaditaan raitiotieradan ja pysäkkien aluevaraussuunnitelmat, alustavat katusuunnitelmapiirustukset sekä arvioidaan raitiotien uuden ratahaaran vaikutuksia, toimivuutta ja kannattavuutta omistajakuntien päätöksenteon tueksi.

Hankesuunnitelma palvelee Ylöjärven ja Tampereen kaupunkien maankäytön, liikennejärjestelmän, katujen ja kunnallistekniikan suunnittelua sekä rakentamista. Hankesuunnitelman perusteella Ylöjärven kaupunki ja Tampereen kaupunki voivat päättää mahdolliseen raitiotien toteutussuunnitteluun ryhtymisestä. Päätöksenteko raitiotien rakentamisesta on mahdollista vasta toteutussuunnitelman perusteella. Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksessa on arvio, että Lielähti–Ylöjärvi -raitiotien toteutussuunnittelu voisi ajoittua vuosille 2029–2031, päätöksenteko rakentamisesta vuosille 2031–2032 ja rakentaminen vuosille 2032–2035.

Hankesuunnitelmassa raitiotieradan rakentamisen ja ylläpidon kustannukset jyvitetään Ylöjärven ja Tampereen kaupunkien kesken Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen periaatteiden mukaisesti. Ylöjärven ja Tampereen kaupunginhallituksissa hyväksyttiin 24.11.2025 Lielähti–Ylöjärvi-raitiotien ratainfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon kustannusjakopisteeksi Lielahden säilytysvarikolle johtavan raiteen Tampereen keskustan puoleinen erkanemiskohta linjaraitteesta.

Hankesuunnitelmassa on syksyn 2025 ja kevään 2026 aikana tehty vaihtoehtotarkasteluja Soppeenmäessä, suunniteltu kantatien liittymäratkaisuja Mäkkylän ja Teivon kohdalla, Räikän pysäkkiä, varikon layoutia, kuntarajan siltaratkaisua sekä sähkönsyöttöasemien alustavia sijainteja. Lisäksi linjaraitteen suunnittelua liikennejärjestelyineen on jatkettu läpi ratahaaran.

Soppeenmäen vaihtopysäkin suunnitteluvaihtoehdot

Soppeenmäki on todennäköisesti Ylöjärven kaupungin vilkkain ja merkittävin raitiovaununpysäkki, missä tapahtuu suurin osa vaihdoista ratikasta bussiin tai

bussista ratikkaan. Nyssen suunnitteluperiaatteiden mukaisesti ratikan kanssa päällekkäistä bussiliikennettä pyritään karsimaan. Osalle pohjoisista ja läntisistä asuinalueista suunnitellaan liityntäliikennettä Soppeenmäen ratikkapysäkillä, jolloin vaihto bussista raitiovaunuun tapahtuu jatkossa Soppeenmäessä.

Hankesuunnitelman laatimisessa kevään 2026 aikana Soppeenmäen alueelle on laadittu kolme vaihtoehtoista ratkaisua raitiotieradan linjaukselle ja vaihtopysäkin sijoittumiselle Mikkolantien katu ympäristössä. Hankesuunnitelman aikana on tutkittu Soppeenmäkeen myös muita vaihtoehtoja, mm. joukkoliikennekatua vaihtopysäkin kohdalla, mikä hylättiin toimituustarkastelujen perusteella. Vaihtoehtojen vertailussa on tarkasteltu kattavasti autoliikenteen toimivuutta ja turvallisuutta, vaihtavien matkustajien vaihtotapahtuman sujuvuutta ja esteettömyyttä, raitioliikenteen matka-aikaa ja luotettavuutta, jalankulun ja pyöräliikenteen olosuhteita, vaikutuksia kiinteistöihin ja maankäytön kehittämismahdollisuuksiin sekä melu-, tärinä- ja kaupunkikuvallisia vaikutuksia.

Soppeenmäen vaihtopysäkin suunnitelmavaihtoehtoja on esitelty hankesuunnitelman aikana kehittämistyöpajassa 29.1.2026 kutsuttujen sidosryhmien edustajille, sekä 1.4.2026 kaikille avoimella Soppeenmäen maastokävelyllä. Molempiin vuorovaikutustilaisuuksiin osallistui 40–60 kävijää. Vaihtoehtoja käsiteltiin myös 21.4.2026 pidetyssä yhteistyöryhmän teams-kokouksessa. Hankesuunnitelman yhteistyöryhmään oli mahdollista ilmoittautua tammikuun sidosryhmätyöpajassa. Maastokävelyille ja yhteistyöryhmän kokoukseen osallistuneilla oli mahdollisuus arvioida vaihtoehtoja ja jättää kommenttinsa ja kysymyksensä myös Webropol-kyselyn kautta tilaisuuksien jälkeen.

Vaihtoehto VE 1 – Rata Soppeenmäen vaihtopysäkillä kadun keskellä

Raitiotie sijoittuu Mikkolantien keskelle vaihtopysäkin kohdalla sekä Soppeenmäessä koko Hartuntie–Sauriontie -osuudella. Vaihtoehto on liikenteellisesti selkein ja ennakoitavin sekä auto- että joukkoliikenteen näkökulmasta. Autoliikenteen toimivuus on vaihtoehtoista paras, ja ratkaisu tukee raitioliikenteen sujuvuutta ja luotettavuutta. Katuympäristö uudistetaan vaihtopysäkin yhteydessä kokonaisvaltaisesti, mikä mahdollistaa katupuuston, kaupunkitilan ja kaupunkikuvan kehittämisen. Vaihto bussin ja raitiovaunun välillä edellyttää vaihtavalta matkustajalta Mikkolantien ajoradan ylittämistä, mutta järjestelyt ovat selkeitä ja turvallisia. Vaihtoehto VE 1 sai eniten kannatusta sidosryhmiltä.

Vaihtoehto VE 2 – Rata Soppeenmäen vaihtopysäkillä kadun laidoilla

Raitiotierata sijoittuu Soppeenmäen vaihtopysäkin kohdalla Mikkolantien reunoille ja raitiotie- ja bussipysäkit yhteiselle laiturialueelle. Matkatien ja Sauriontien välisellä osuudella raitiotierata sijoittuu Mikkolantien keskelle vastaavasti kuin vaihtoehdossa VE 1. Vaihtoehto VE 2 tarjoaa parhaat olosuhteet matkustajien vaihdon sujuvuudelle ja esteettömyydelle. Keskeisillä vaihtosuunnilla vaihtaminen on mahdollista saman laiturin yli, ilman ajokaistojen ja raiteiden ylitystarvetta. Raiteet kadun reunoilla heikentävät kuitenkin merkittävästi autoliikenteen toimivuutta ja katuliittymien kapasiteettia Kuruntien liittymän ympäristössä. Ratkaisu lisää riskiä liikenteen jonoutumiselle raitiotiekiskoille ja heikentää liikennejärjestelmän toimintavarmuutta erityisesti ruuhkatilanteissa.

Vaihtoehto VE 3 – Rata Soppeenmäen vaihtopysäkillä kadun pohjoispuolella

Raitiotie sijoittuu Mikkolantien pohjoisreunaan vaihtopysäkin kohdalla sekä Mikkolantiellä koko Hartuntien ja Sauriontien välisellä osuudella. Vaihtopysäkillä vaihtavien matkustajien kävelymatkat ovat osassa matkaketjuista lyhyitä, mutta ratkaisu on toiminnallisesti epäsymmetrinen ja edellyttää tietyissä suunnissa raitiotieradan ylittämistä. Autoliikenteen toimivuus jää vaihtoehtoista heikommaksi, ja raitiotien sijoittuminen lähelle Mikkolantien pohjoispuolisia kortteleita lisää estevaikutusta kiinteistöjen kulkuyhteyksiin, huoltoon ja pelastustoimintaan sekä tärinään ja runkomeluun liittyviä haasteita.

Kokonaisvertailun perusteella hankesuunnitelman ohjausryhmä suosittelee hankesuunnitelman jatkovalmisteluun valittavaksi Soppeenmäen vaihtopysäkin vaihtoehdon VE 1, koska se tarjoaa kokonaisuutena toimivimman, turvallisimman ja tasapainoisimman ratkaisun. Vaihtoehdot VE 2 ja VE 3 tarjoavat yksittäisiä hyötyjä erityisesti vaihdon sujuvuuden osalta, mutta niiden liikenteelliset, tilalliset ja kaupunkirakenteelliset haitat ja riskit ovat kokonaisuutena vaihtoehtoa VE 1 suuremmat.

Toimivalta: Hallintosäntö § 87

Lisätietoja päätöksestä: Kaupunkirakennejohtaja Jukka Nurmi, p. 050 466 5860, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi; kehityspäällikkö Mari Ruissalo, p. 044 486 3124, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Liite: Soppeenmäen vaihtopysäkin suunnitteluratkaisun liiteaineisto

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää, että Soppeenmäen vaihtopysäkin jatkosuunnittelun pohjaksi valitaan vaihtoehto VE 1 (rata kadun keskellä).

Päätös: Hyväksyttiin.

Kehityspäällikkö poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 16.01.